

nd moet de

ers toe: om
rosopolepsie,
gegaan, niet
dan is het

niet vraagt,
en daarvan
l, en zoo ja,
t koninkrijk
rosopolepsie
ik vlak
en onder.
sche tabellen
kwaad, van
wen, klasse-
leid. En een
verband, dat
a een nieuwe
ft, niet eens
n dagen.
agt niet WIE
dooit, of wel
gezocht is.
t Woord) en

ch een Heere
Heere Chris-
and. Hij is
omen anders,
enover mede-
zijn decorum
ps-privileges,
d en in zóó
verschillen
waarachtinge
e zón opgaat
schaamd dan
. Er is maar
conform het
K. S.

VEN
DE

XII.

en, hoe onder
ten ertoe zijn
abellidenis de
anstands het
en ook uiting
uitspraak ge-
gesteld had.
er is de deur
ideeën, en —

recht en roe-
wordt, blijkt
aangehaalde
ie:

en en te be-
eerbiedigen.
gen opkomen,
riei antwoord
afhangt, wat

met vrijheid;
„verscheiden-

„ en vooral

odzakeijk ge-
lijke vrijheid",
andhaven" en
n" mag. Maar
Program van
dat „eerbied-
andhaving en
n het andere
zelf beperkt,
nde werkelijk-
r-meer" blijve

e vragen: wat
l zijn? Moeten
u maar „gees-
stij de eerste,
rake van ons
Geest tot ons
dat in 's men-
an dien geest
rijk weer ge-
gen aanzien
staatsver-
menschenlijken
r wie zoo iets

Ook zonder dat we op dergelijke vragen eenig antwoord zoeken, beseffen we, dat de afstand tusschen de huidige generatie en het oude artikel 36 al grooter wordt. Het maakt nog al wat verschil: het rijk van den Antichrist ter neder werpen — de geestelijke verscheidenheid eerbiedigen. Of: den heiligen kerkedienst bevorderen — de geestelijke vrijheid bevorderen. Dat maakt verschil, ook in het laatste geval. Want met „geestelijke vrijheid" zal wel niet bedoeld zijn de kerkelijke vrijheid, of: de vrijheid, die in Christus Jezus is.

Maar nog een tweede opmerking wil ik hieraan toevoegen: voorzover het waar mocht zijn, dat we ons zoo langzamerhand vrij ver verwijderd hebben van het klimaat van het onverkorte artikel 36, hebben we ons ervan rekenschap te geven, dat dit dan ons aller schuld zou wezen. We hebben n.l. tot nu toe vrijwel critiekloos aanvaard de hoofdgedachten van het Rapport, dat in 1905 ter zake van de begeerde wijziging van art. 36 der geloofsbelijdenis is uitgebracht ten behoeve van de Utrechtsche synode van 1905. In dat Rapport nu liggen reeds de bouwstoffen gereed voor de theorie, die ter zake van de roeping der overheid zich éven ver verwijderd van oud artikel 36 als ons hierboven uit de bewoordingen van het jongste A. R. Program van Actie het geval bleek te zijn. Voorzover we tot nu toe dat Rapport allen vrijwel critiekloos aanvaard hebben, dienen we, onder vooropstelling van de roeping tot onbeschroomde waarheidsverklaring, ons zelf als haar verkondigers tot bescheidenheid te vermanen.

Het was overigens geen wonder, dat we óók in dezen „1905" zoo lang critiekloos aanvaard hebben. Dat hebben we allemaal gedaan. We zagen op tegen de mannen, die het Rapport opstelden; we vonden een beetje latijn in tekst of noot al een bewijs, dat er geweldige studie achter zou liggen, en — we trouwden. Maar we zijn sindsdien een tikje minder argeloos geworden. We hebben gezien, hoe lichtvaardig synodale rapporten in elkaar gedraaid kunnen worden, nèt zoo lichtvaardig als sommige tendenzdissertaties van de V. U. We hebben gezien, hoe in 1905 er een formuleeringstechnicus onder de broeders was, die de zaken zóó wist te redigeren, dat ieder dacht: hij geeft mij gelijk, om achteraf te ontdekken, dat toch alleen maar bedoelde technicus met de zijnen veilig gesteld was. En we hebben sinds 1905 óók gezien hoe Bavinck, hoezeer ook overigens, indien alleen gelaten op zijn studeerkamer, strevend naar rustige objectiviteit, in gezelschap gauw capiteuleerde voor het diplomatieke drijven van bedoelden formuleeringskunstenaar dr. H. H. Kuyper. Onder het rapport van 1905 staan de namen van Bavinck en van Kuyper (H.H.). Dat laatste maakt ons nu (we hebben geleerd) voorzichtig. Want deze man, wiens suggestieve invloed voor de Geref. kerken funest geweest is, was een meester in de kunst van het vinden van argumenten voor een opinie, waarvan hij vóór den aanvang van het onderzoek wist, dat hij ze bewijzen wilde.

Natuurlijk mag een en ander ons niet verblinden, en dan een criticisme opdringen, dat nu alles wegrede-neeren wil wat in bedoeld Rapport te lezen staat. Het doet ons alleen maar vragen: treft ge ook hier niet die bekende knepen in de redeneeringskunst, die ge elders zoo vaak opgemerkt hebt?

Helaas is ons antwoord thans bevestigend. En we zullen van ons gevoelen rekenschap trachten te geven.

K. S.

PRATEN OF EERST SCHRIJVEN? V.

Het betoog van inzender gaat aldus verder:

Bovendien weet U beter dan ik, dat er kerkrechtelijk zowel als dogmatiek tal van punten bestaan, waarover we een nuance van verschil van mening hebben, zodat, wanneer alles zou zijn door- en uitgepraat, K. S. reeds lang ter ziele zou zijn.

Hier ontgaat mij de clou van het verhaal. Waar is nu toch onder ons de drijver, die „alles wil door- en uit-praten" betreffende „punten", waarop „een nuance van verschil van mening" bestaat? Hebben wij soms een Ridderbos, die zijn dogmatiekje al maar in en uit de kachel komt halen? Of hebben niet juist wij gezegd tot de menschen: laat u niet op slechtouwen nemen voor of tegen een of andere theorie (over verbond, of sacrament), want het gaat alleen om de formules van 1942, waarom wij uit de kerk gezet zijn, wijl ze vast en zeker Gods Woord heetten? Inzender moet bij Ridderbos c.s. zijn, niet bij ons, die niemand hebben gebonden aan ons meeninkje. Laat inzender naar de H.H. Grosheide, Ridderbos, en zoo, stukken zenden, niet even wel na ons, die in 1936 met prof. Greijdanus gezegd hebben: begint niet met den handel, en hanteert alleen de confessie. Maar anderen hebben ons gebonden aan hun meening, en zelden: ge moogt niets leeren wat niet heelemaal in overeenstemming daarmee is, want zóó is het Gods Woord. Toen zeiden we: pardon, meneer, hierover mag verschil van meening, nuance, bestaan. Maar GJH zegt, dat ze niet mag bestaan. Inzender weet toch wel, dat men ook na 1946 ginds dat nóg verklaart? Nu, wie scheurt, moet heelen, zegt prof. Gerretson terecht in „Polem-

os". En voorts: er liggen gravamina, en daarop moesten wij eerlijk antwoord geven.

Wie „tegen dien tijd" ter ziele is? 't Kan — met de discussies, wel te verstaan — afgelopen zijn binnen een paar maanden, maar dan schriftelijk. Als het goddelooze camoufleren maar afloopt.

We lezen verder:

Slechts wanneer dit proces van Godswege door ons gevolgd moest worden, wel, dan ben ik het met U eens, dan gaan we die weg, en indien wij het einde niet beleven, nu, dan die volgt maar, zo belangrijk zijn wij tenslotte niet. Maar de zaak staat anders. Er is haast bij. Elke seconde, dat deze kerkelijke verdeeldheid voortduurt, wordt er gezondigd.

Waar is haast bij? „Heden, zoo gij Zijne stem hoort, verhardt uwe harten niet". Er is dus haast bij het HOOREN VAN GODS STEM (kerkelijk) en bij het DIENOVEREENKOMSTIG DOEN (kerkelijk). Dat is het éénige, waar haast bij is. Er wordt elke seconde gezondigd? Accoord. Dat zal zoo zijn tot het eind der dagen. Maar*er wordt nog meer gezondigd, als wij éerst, in 1944, zeggen: dit is de wil des Heeren, en niet van Ridderbos-Grosheide; om dan, als we ontdekten hebben dat het toch maar een wil van Ridderbos-Grosheide was, toch te doen alsof het de wil des Heeren was, en dan te bedoelen, dat het eigenlijk heelemaal niet zoo was, maar dat we den naam van Ridderbos-Grosheide niet willen aangestast zien, en daarom den naam des Heeren maar blijven belasten met wat hij eigenlijk niet verdragen wil. We zullen dus hebben te spreken over de vraag, wat de wil des Heeren is, op dat we niet nog meer zondigen. Het heet immers vandaag nog een gruwelijke zonde, aan de overzijde, als ze daar met ons zóó maar weer gingen samenwonen? We zijn toch kettlers en scheurmakers? Hoe zouden ze met ons durven samenwonen, zonder dat dit bezwaar door onze radicale verandering uit den weg geruimd is?

We vervolgen:

En nu ben ik het dus geheel met U oneens, wanneer U zegt: Die lange weg, wat zou dat? Wij, mensen van het ogenblik kunnen geen groot woord hebben over een lange weg, want onze adem is maar in onze neus, wij zouden morgen wellicht niet meer de gelegenheid hebben ons met onze broeder te verzoenen, aangezien we niet meer met hem op de weg zijn.

Schrijver ziet weer voorbij, dat volgens de Ridderbos-Grosheide-Nauta-synode er geen persoonlijke ruzie is, maar een worsteling om 's Heeren recht. Zij ontkennen elke persoonlijke gebetenheid. Welnu, officieel zullen ze dan ook moeten zeggen: er is niets meer te verzoenen in particuliere relatie; en, de kerk blijft altijd „op den weg". Ook al zijn de personen wegge gevallen. — Voorts:

Ik denk aan H. H. contra K. S. Wilt U gaan procederen op de lange baan en ondertussen één van de beide Geref. Kerken (misschien wel beide) kerkje laten spelen?

Wat H. H.-K. S. hierbij te maken heeft, weet ik niet. Ik meen, dat eerstgenoemde geen enkel rapport heeft onder te eken d ter bepleiting van de noodzaak, om den kansel te sluiten voor wie de kinderen niet voor wedergeboren houdt, en wat daar verder volgt. Hij heeft alleen aan dr. Berkouwer en andere jubileumgasten verteld, dat 't z.i. zoo best liep. De rest bleef achter de schermen. We hebben met rapporten en decisies van synodes te maken, niet met individuen. En willen dan ook geen één kerkje kerk laten spelen. Ons bezwaar is juist, dat het een afschuwelijk kerkje-spelen wordt, als je in 1944 in grooten opmaak zegt: eruit, om Gods wil, en in 1946 te miserabel bent, om daarvan openlijke revisie aan te durven, als je meent, dat de boel verprutst, d.w.z. de kerk zonder wettige reden uit elkaar gejaagd is, en de kansel voor velen op onverantwoordelijke manier gesloten is. Groote opmaak in het uitwerpen? Dan ook groote opmaak in het weer samen-komen. Inzender constateert:

Alles wat we zonder verbroederingspoging doen, is geoordeeld.

Ik ben het met hem eens. En daarom willen we degenen, die bij ons behooren, tot ons trekken op grond van duidelijke en openbare saamwonings-gronden, en op zoodanige rechten; en de anderen van ons stooten. Verbroederen betekent na den zondeval altijd: samenbinden en dus met één: scheiden. Beide dan overeenkomstig den ons bekenden wil van God, die, betwist zijnde, zal moeten komen tot zijn recht en eere in onze discussie. Inzender zegt:

We kunnen gerust onze gave voor het altaar laten staan loeien, het geeft toch niet als we offeren, zolang we ons niet met onze broeder verzoend hebben.

Maar dit geval stelt inzender slechts in gedachten. Volgens de stellige verklaringen van de H.H. Ridderbos-Grosheide etc. etc., is het juist een „offer" der dankbaarheid jegens den Heere God, dat ze zich (kerkelijk) met ons NIET „verzoenen", indien wij blijven die we zijn. Dat staat zwart op wit. God zou dat naar hun stellige verzekering geen „offerande" der dankbaarheid noemen, als b.v. de preekstoel van Bergschenhoek, of van Noordeloos, werd opengesteld voor den mensch H. J. Schilder, om maar iets te noemen.

PRIESTERESSEN ZONDER UNIFORM.

Het ware Priesterschap heeft geen behoefte aan het Priesterkleed.

En het wil ons voorkomen, dat de drang-naar-het-priesterschap, waarvan onlangs Elsevier gewaagde, meer de drang naar het priesterkleed dan een waarachtig zoeken van het priesterschap verraadt.

De dames in Amerika, tegen wie een dominee van Broadway Presbyterian Church onlangs zijn stem verheft, omdat Zijn Eerwaarde de vrouwen voor het priesterschap ongeschikt achtte, was er echter óók naast.

In hem sprak de geest van den vromen vrouwen-hater Jezus-ben-Sirach, wiens apocriefe boek „de kerk wel lezen mag", maar dat „de autoriteit van de andere, heilige, boeken niet mag verminderen" (Ned. Gel. Bel. art. 6).

Jezus-ben-Joseph handelde en sprak dan ook anders.

Hij heeft ook de Vrouwen uit den greep der harde joodsche schriftgeleerdheid verlost. Uit den greep van Jezus-ben-Sirach.

Hij sprak — als het noodig was — zelfs met een Vrouw. Tot verwondering van Zijn discipelen. Joh. 4:27. Hij heeft nooit vrouwen uitgezonden om te prediken, haar zelfs verboden in de gemeente te spreken (1 Tim. 2:12) en alle kansels voor haar gesloten, maar vrouwen mochten hem dienen van hare goederen (Matth. 27:55) en na Zijn hemelvaart Zijn leden op aarde, als Dorkas (Hand. 10:39). Hij heeft van Zijn Geest uitgestort op alle vleesch, op zonen en op dochteren (Hand. 2). Hij heeft ook de Vrouwen der kerk gezalfd tot Priesteressen Gode en het Lam. Niet om wierook te branden en een priesterkleed te dragen, maar om zichzelf tot een levend dankoffer op te offeren. H. Cat. Zondag 12.

Als de Vrouw in de Kerk naar het ambt dingt, dan is dat altoos symptoom van den afval. Zonde van Jero-beam. Eigenwillige offerdienst. Offers, die de HEERE niet mag rieken (Amos 5:22).

Maar de Vrouw, die den HEERE vreest stelt haar lichaam — d.i. héél haar leven op aarde — tot een levende, heilige, Gode welbehagelijke offerande.

Moeders zonder toga, Vrouwen zonder het nonnen-habijt, Meisjes zonder een priesterkleed, Priesters-essen zonder uniform!

Priesteressen in huiskamer en keuken; die haar huis bouwen en niet afbreken met hare handen; die voor het behoud van een man koninkrijken hebben overwonnen, die zalig zijn in kinderen te baren en op te voeden in-den-Heere; die voor afdwalende zonen en dochteren als Monica den HEERE gebeden hebben en uit-de-vreeze verhoord zijn; die als Blindina den lof des HEEREN gezongen hebben in het martelaarschap.

Priesteressen zonder uniform.

Priesteressen van den smallen weg.

Trouwens zoo moet het ook voor de mannen.

Toen in het jaar 1522 het eerste martelaarsbloed in de Nederlanden vloeide, Hendrik van Eschen en Johannes Voes te Brussel op den brandstapel kwamen, zong Luther: „Een nieuw lied van de twee martelaars van Christus door de sophisten van Leuven" te Brussel verbrand." Daarin teekent Luther de „ontwijding" van deze beide priesters voor hun te-rechtstelling. Het kloosterkleed, de monnikspij, werd hun uitgetrokken. De uniform ging uit. Het kleed van de Augustijner orde. Maar, zegt Luther, toen de tekenen van dat priesterschap („des duivels maske-rade") hun waren ontnomen, toen heeft Gods genade hen eerst recht tot priesters gemaakt:

„zichzelf moesten zij offren toen en gaan in 't kleed der christenorde".

Dat is de uniform van Gods heiligen.

Het kleed van het ware priesterschap.

De zelfofferande tot een levend dankoffer.

Dat is het kleed van de orde der christenen.

Het kruis der verdrukking en smaadheid om Christus' wil vrolijk dragen!

God de HEERE verwekke genadig zulke priesters!

En priesteressen!

Meisjes-zonder-uniform!

D. E. C.

1) De geloofsrechters, professoren van de Leuvenseche Universiteit.

En daarom hebben ze, voordat ze gingen offeren, eerst dien mensch gezegd: met u mógen we ons niet „verzoenen" (kerkelijk); en toen was hun consciëntie gerust. Nu vinden wij dit alles groote dwaasheid, en ook zonde. Wij willen hen daarvan overtuigen: ze mogen ons het tegendeel gaan betoogen. Maar we kunnen hen toch niet beleedigen, door openlijk te doen, alsof ze 't niet gemeend hebben? Of consequent uit te gaan van de gedachte, als zouden ze, indien ze thans beter de dingen zien, te trotsch zijn, om